

VIERDE WERELDBLAD

PB-PPIB-16019
BELGIE(N)-BELGIQUE

ATD = All Together for Dignity / Agir Tous pour la Dignité / **Samen voor waardigheid**
www.atd-vierde wereld.be / Nr. 210 / maart 2020 / Verschijnt vier maal per jaar

03 Ontploffen

04 Loop mee door
Brussel en steun
gezinnen in Haïti

10 Migratie laat niemand
onberoerd

Uitgave van de Beweging
ATD Vierde Wereld
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
(02) 647 92 25 / 647 99 00
contact@atd-vierdewereld.be
www.atd-vierdewereld.be
Internationaal: **www.atd-fourthworld.org**
Over de stichter: **www.joseph-wresinski.org/nl**
facebook.com/ATDVla

Verantwoordelijk uitgever:

Marijke Decuypere
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
Foto's: ATD Vierde Wereld, tenzij anders vermeld.

**Voor giften van 40 euro of meer per jaar
ontvangt u een fiscaal attest.**

IBAN: BE89 0000 7453 3685
BIC: BPOTBEB1

U kan ATD Vierde Wereld
ook opnemen in uw testament.
Bij een duolegaat gaat een deel van uw
bezit naar uw erfgenamen en een ander
deel naar ATD Vierde Wereld.
De successierechten zijn dan lager
en worden betaald door
ATD Vierde Wereld.

GRAPHIUS

EDITO

EEN VREEMDE SLOGAN

'We laten niemand achter': het is een vreemde slogan voor een loopwedstrijd. ATD Vierde Wereld wil tijdens de 20 km door Brussel ook de laatsten in de wedstrijd een hart onder de riem steken. Lopers of wandelaars, vooraan of achteraan, allen doen ze het voor hun plezier. Maar miljoenen mensen over de hele wereld lopen uit noodzaak. Weg van hun thuis, vluchtend voor een hard politiek bewind, voor een hongersnood of ramp, voor de gevolgen van klimaatveranderingen zoals in de Sub-Sahara, waar de verwoestijning gebieden aantast die voorheen nog vruchtbaar waren.

Vluchtelingen, ontheemden, migranten: hoe vertrouwd zijn we met hen? Waar komt onze angst vandaan? Samenleven is soms moeilijk. Zijn zij lotgenoten met dezelfde zorgen? Of concurrenten die in de wachtrijen de plaats voor ons innemen, bijvoorbeeld voor sociale woningen? Dit was het onderwerp van twee volksuniversiteiten eind vorig jaar.

Een behoorlijke woning en een waardig inkomen voor alle inwoners, dat is wat een overheid hoog op de prioriteitenlijst moet zetten. Ons land heeft de middelen maar hebben we de ambitie? Louter een dam opwerpen tegen de grootste tekorten is een schandelijke aantasting van het recht op waardig leven. Door de verantwoordelijkheid in de schoenen te schuiven van migranten en vluchtelingen die zouden profiteren van 'onze' sociale zekerheid, geven politici misleidende verklaringen die verdeeldheid zaaien en de solidariteit ondermijnen. Mensen die in de file staan voor een voedselbedeling of andere hulp zijn nooit fier. Maar wat een afschuwelijke schande is het als je ook nog moet staan dringen omdat de laatsten in de rij niet bediend zullen worden.

De sociale zekerheid bestaat 75 jaar. Professor Bea Cantillon had een andere viering verwacht, niet dat de sociale zekerheid gebruikt wordt om de spanningen in de samenleving op te drijven. 'Hoewel de sociale bescherming voor velen ontoereikend is, wordt de perceptie van profitaariaat aangewakkerd.'¹

Over alle verschillen heen herkennen we bij elkaar de hoop op een beter leven voor onze kinderen. Minder verspilling, minder uitstoot van CO₂, schonere wagens en beter geïsoleerde woningen volstaan niet voor een duurzame toekomst. Alleen die wereld blijft bestaan waarin niemand achtergelaten wordt en waarin de hulpbronnen beter verdeeld worden. Een wereld waarin de miljoenen mensen die nu verdreven worden door honger en ellende niet langer verplicht worden hun land te verlaten. 'De ecologische revolutie zal zeer grote inspanningen vergen. Als de lasten niet rechtvaardig gespreid worden, dan zal de klimaattransitie grote maatschappelijke onrust veroorzaken en uiteindelijk niet succesvol zijn' schrijft Bea Cantillon, wat haar opnieuw doet verwijzen naar de sociale zekerheid als 'het instrument bij uitstek om inkomens te herverdelen, armoede te voorkomen en te bestrijden.'

Met ATD Vierde Wereld verdiepten we ons in duurzaamheid. Zo konden we eind vorig jaar een bijdrage leveren bij de voorstelling van het jaarboek Armoede en Sociale uitsluiting van de Universiteit Antwerpen. En ook het tweejaarlijks rapport van het Steunpunt tot bestrijding van Armoede ging over duurzaamheid. Mensen in armoede werkten er intens aan mee.

Georges de Kerchove
Nationaal Team

¹ Bea Cantillon, *Universiteit Antwerpen. Opiniestuk in de Standaard van 31 december 2019.*

© Pixabay

ONTPLOFFEN

Vorige herfst. Zittend in mijn luie stoel kijk ik naar het nieuws. De huurprijs van sociale woningen zal stijgen. Voor de overgrote meerderheid van de huurders zal dat maximaal 50 euro per maand zijn.

Maar hoe moet het dan met mensen die nu al moeten krabbelen om rond te komen? Ik kom Sylvie tegen: "Ook al draai ik elke cent drie keer om, iedere maand kom ik 150 euro te kort. En nu nog vijftig euro extra huur!" Sylvie zal nog meer moeten bekibbelen op haar uitgaven. Vijftig euro: voor een klein gezin is dat een winkelkar met de boodschappen voor een ganse week. Maar dan moet je wel heel goed uitkijken wat je nodig hebt en daarbij je winkelkar niet vullen in één supermarkt, maar overal de promoties en kortingsbonnen volgen. Wat kan Sylvie nog schrappen?

Enkele dagen later ontmoet ik Carole en Leo. Carole is doodongerust, ze ligt 's nachts te piekeren. "Ik hoorde van een vriendin dat de huurprijzen zullen stijgen. Misschien moet ik straks 500 euro betalen. Dat kan ik echt niet. Waar vind ik nog een goedkopere woning? Straks kom ik nog op straat terecht." Ik vraag haar hoeveel ze nu betaalt: 300 euro. Ik probeer haar gerust te stellen dat haar huurprijs niet tot 500 kan stijgen, "rond 50 euro kondigden ze aan in het nieuws."

Leo gaat verder. "Ik voel dat dit nieuws tot veel stress en spanning leidt in onze wijk. Die stress kunnen we missen als kiespijn. Alsof we nog niet genoeg zorgen om ons hoofd hebben. Het zal nog eens ontploffen in onze wijk. Groepen komen daardoor tegenover elkaar te staan en het woord racist valt." Leo verheft zijn stem: "Dat is geen racisme, het gaat om frustratie over onze gedwongen leefomstandigheden!" Pas tussen Kerst en Nieuwjaar weten heel wat huurders waar ze precies aan toe zijn, maar toch gaat de verhoging al onmiddellijk in. Voor sommigen is het veel meer dan 50 euro. Voor energiezuinige woningen stijgt de huur, maar er is ook een nieuwe berekeningswijze. Zo telt bijvoorbeeld de uitkering van een inwonende invalide zoon nu mee als inkomen om de huur te berekenen. Het regent schrijnende verhalen in de pers en klachten bij de Vlaamse ombudsman. "Onbehoorlijk" noemt hij het om zo'n forse huuropslagen maar enkele dagen op voorhand mee te delen. De nieuwe minister begint te twifelen. De wijzigingen gaan door maar hij belooft een evaluatie. Onrust en stress blijven broeden bij Leo, Carole, Sylvie en hun burens.

Marijke Decuyper

▲ We laten niemand achter

LOOP MEE DOOR BRUSSEL EN STEUN GEZINNEN IN HAÏTI

ATD Vierde Wereld België zal ook dit jaar met een enthousiast lopersteam deelnemen aan de 20 km door Brussel. Dit evenement is het ideale moment om ATD Vierde Wereld bekend te maken bij het grote publiek. De 20 km is ook een oproep tot solidariteit: het team laat zich sponsoren. Het ingezamelde geld gaat naar het project 'Baby's Welkom' in Haïti, een gezondheids- en voedingsprogramma voor kinderen tussen 0 en 3 jaar oud.

Een team van ATD zal op 31 mei 2020 voor de 16e keer meelopen met de 20 km. Net als de voorbije jaren zet ATD samen met andere NGO's, zoals 11.11.11, de actie 'we laten niemand achter' op poten. De meest kwetsbare mensen zijn de grootste slachtoffers van besparingen en door stigmatisering in politieke debatten en media worden ze nog meer uitgesloten. ATD wilt ook op de 20 km niemand achterlaten. Daarom zullen snellere lopers die de

eindmeet al bereikten - nog eens - samen met de traagste deelnemers over de finish lopen. Een duidelijke boodschap: ook de laatsten tellen mee.

Loopster: *"De dynamiek waarbij de maatschappij toelaat dat sommige groepen minder rechten hebben en in de marges terechtkomen, is onaanvaardbaar. Met deze actie wilden we aantonen dat we deze trend kunnen omgooien."*

Elk weekend zijn er meerdere loopevenementen in België waaraan duizenden mensen deelnemen. De loopsportcultuur kwam in de jaren zeventig overgewaaid vanuit de Verenigde Staten. Daar was het in die tijd nog een sport voor hoogopgeleide blanke mannen, die the American Dream achterna wilden. De jaren tachtig zorgden voor een democratisering van de deelnemers en het aanbod: een aantal bekende, grote Vlaamse loopevenementen maakten toen hun debuut. De eerste 20 km door Brussel ging door op 8 juni 1980 en er stonden 4659 lopers aan de start. In 2019 waren die met 40.000.

Lopen voor Haïti

De helft van de Haïtiaanse bevolking leeft onder de armoedegrens. Haïti zit in een politieke, sociale en economische crisis. De fundamentele noden van veel gezinnen worden niet ingevuld omdat ze geen sociale bescherming van de staat genieten. Daarom heeft ATD in Haut Martissant, Port-au-Prince, samen met een lokale NGO een project uitgewerkt om de armste gezinnen toegang te geven tot gezondheidszorg. Deze inzet werkt. Gezinnen uit die

wijk weigeren veel minder vaak om een behandeling omdat die te duur is voor hen. Ze worden beschermd tegen (te) hoge gezondheidsuitgaven, verbeteren hun gezondheid preventief en zijn actiever betrokken bij de gezondheidszorg in het algemeen.

Trekkers van dit project zijn Régis De Muylder en zijn vrouw Roseline Bernard. Sinds 1982 zijn ze vrijwillig bij ATD Vierde Wereld. Twee Belgen, die vijf jaar in België voor ATD hebben gewerkt en in 2010 naar Haïti zijn verhuisd.

ATD Vierde Wereld ontwikkelde midden jaren negentig in Port au Prince samen met een lokale NGO (Service Oecuménique d'Entraide) een gezondheidssysteem genaamd Couverture Sanitaire Universelle. Voor een klein jaarlijks bedrag krijgen gezinnen een abonnement waarmee ze toegang hebben tot eerstelijnszorg (in een wijkgezondheidscentrum) en behandeling van HIV/aids en TBC, familieplanning en vaccinaties (voornamelijk in openbare ziekenhuizen). Voor elke afspraak in het wijkgezondheidscentrum betaalt de patiënt een vast minimumbedrag. Voor kinderen onder de vijf jaar is de behandeling gratis.

Momenteel zijn er in Port-au-Prince 905 families met een abonnement (3326 individuen waarvan 510 kinderen). Met een gemiddelde investering van 16 euro per persoon per jaar is dit project een groot succes. Onder de gezinnen die een abonnement hebben is er minder kindersterfte, minder bloedarmoede, betere familieplanning en een hogere graad van vaccinatie.

Het ingezamelde geld van de 20 km gaat naar het project 'Baby's Welkom', een onderdeel van het gezondheidsproject in Haïti. ATD nodigt kinderen tussen 0 en 3 jaar oud uit om samen met hun ouders naar het gemeenschapscentrum van Fontamara te komen. Door vroege stimulatie van de jongsten en gezondheidsvoorlichting voor de oudere kinderen wil het project de integrale ontwikkeling van het kind in het gezin verzekeren. Dit in een dynamiek van uitwisseling van kennis. 'Baby's Welkom' heeft ook een voedingsprogramma voor kinderen die aan ondervoeding lijden. De focus hier ligt op het belang van herstel in de gezinscontext.

Dominique Foubert, sinds de start in 1980 deelnemer van de 20 km en al vele jaren lid van het ATD team: *"Ik ben gepassioneerd door lopen en door deel uit te maken van het team van ATD kan ik de 20 km lopen in de leukste omstandigheden en in een warme omkadering. Maar bovenal kan ik hiermee de beweging steunen en mijn bijdrage leveren aan de strijd tegen armoede. Ik ben heel blij dat mijn kleine inspanning meer solidariteit met zich meebrengt"*.

▲ Peuters van het project "Baby's Welkom" in Haïti

Geïnteresseerd om mee te lopen? Of wil je liever sponsoren?

www.20km.atd-vierdewereld.be

20kmatd@gmail.com

▲ Deelnemers 20 km door Brussel

Marte Lorent

▲ Eén van de eerste lezers was Cindy Franssen, Europarlementslid (rechts op de foto)

AAN DE ONDERKANT

Het boek 'Aan de onderkant ligt de lat altijd hoger' verzamelt verhalen van mensen die dagelijks met de realiteit van armoede geconfronteerd worden. We spraken met co-auteur Guy Malfait over het doel van het boek, het aanpakken van vooroordelen rond armoede, en de weg er naar toe.

Hoe is bij jullie het idee gegroeid om dit boek te schrijven?

Ik was nog in de Filipijnen toen we, drie jaar terug, begonnen met het project 'Waarheid of Fabel?' Dat was in de context van 'fake news', waar niemand nog weet wat waar is en wat niet. We zijn daarmee begonnen omdat we signalen kregen van mensen in armoede dat zij geconfronteerd worden met vooroordelen. We moesten daar iets mee doen. In Frankrijk hebben collega's een dergelijk project heel feitelijk aangepakt met cijfermateriaal. Onze insteek was om die kennis te combineren met verhalen van mensen in armoede. Zuiver cijfermateriaal alleen laat mensen niet anders denken. We hebben dan bijeenkomsten georganiseerd waarna we een lijst van een 50-tal vooroordelen opstelden, geclusterd in 9 thema's. De uitgever, EPO, stuurde ons er op aan om heel toegankelijk te zijn. Zo kunnen mensen, die nu nog niet overtuigd zijn, meer inzicht krijgen in armoede. Cijfers worden anders als ze een gezicht krijgen.

Als we verhalen vertellen, geven we ook tegelijkertijd een weerslag van de feiten. De verhalen en thema's in het boek zijn niet toevallig gekozen. Er zit iets bij rond schulden, onderwijs, huisvesting, gezondheid, ... Dat zijn geen uitzonderlijke gevallen. Al wat in het boek staat, zijn zaken die we vaak horen terugkomen.

Het boek wil vooroordelen over mensen in armoede aankaarten. Waarom zijn die zo hardnekkig?

Vooroordelen komen wanneer we geconfronteerd worden met mensen die anders zijn. Je zal die dan proberen begrijpen vanuit je eigen referentiekader. We spreken dan ook over mensen in (generatie)armoede als 'De Vierde Wereld'. Niet als label, maar om duidelijk te maken dat het gaat om een volk met een eigen cultuur en geschiedenis. Als we daarmee geconfronteerd worden, gaan we zelf zaken invullen. Zo

ontstaan visies die niet altijd stroken met de realiteit. Als je die visie dan ook gaat delen met anderen vergeet je dat het slechts om een interpretatie gaat. Zo zullen vooroordelen zich verspreiden.

Eigenlijk weten we heel weinig over armoede. Als je met mensen met een migratie-achtergrond te maken krijgt, weet je dat deze mensen een andere cultuur hebben en van alles hebben meegemaakt. Je bent bereid om een vertaalslag te doen. Maar bij mensen in armoede sta je niet stil dat ze ook heel verschillend zijn, niettegenstaande ze dezelfde taal en huidskleur hebben. Een socioloog uit Nederland verwoordde het ooit zo: 'Het verschil tussen Jantje, uit Nederland, en zijn buurjongen Mohammed uit Marokko is 10x kleiner dan het verschil tussen Jantje en Kees die uit een achterstandswijk komt.' We gaan vaak voorbij aan die laatste verschillen.

Wat verwacht je dat de lezer doet met deze collectie van korte verhalen?

Veel van de verhalen kunnen gebruikt worden in bijvoorbeeld scholen of opleidingen maatschappelijk werk. Waar er één verhaal is, zijn er vaak meer. Door meer inzicht kan je op een andere manier omgaan met mensen in armoede. Begrijpen wij voldoende waarom zij zaken op een bepaalde manier doen? Is onze interpretatie wel correct?

Ik denk dat empathie hier belangrijk is. Afhankelijk van hoe je je opstelt kan je een verschil maken binnen eenzelfde wettelijk kader. In het boek staat het verhaal van Marc die verschillende keren naar het gemeenteloket moet gaan. Als bediende kan je echt het verschil maken in hoe zijn vraag wordt behandeld. Door je in de schoenen van een ander te verplaatsen leer je.

Vaak wordt er gezegd dat, wanneer iemand zich in een slechte situatie bevindt, de persoon 'te lui' of 'te dom' is. Daar willen we tegenin gaan omdat hier een zware denkfout wordt gemaakt. Ik wil absoluut niet ontkennen dat mensen die vooruit komen inspanningen gedaan hebben, maar hier is er ook een en-en verhaal. Het is niet voldoende om keihard te werken. Je hebt een portie puur geluk nodig. Heel vaak is dat geluk 'kind van' zijn: de wijk waarin je opgroeit, de scholen waar je heen gaat, je sociaal netwerk, ... Die zaken spelen enorm sterk mee.

Het is typisch menselijk om te denken dat, wanneer iets goed gaat, dat onze verdienste is. Als het slecht gaat, dan is het 'pech'. Ik denk dat we, in spreken over armoede, ondervinden dat mensen 'die het gemaakt hebben' bijna allergisch zijn aan tragische verhalen. Omdat ze dan het gevoel hebben dat wij zeggen dat alles van omstandigheden afhangt. Dat moet genuanceerd worden.

We willen mensen aan het denken zetten over hoe zij omgaan met armoede. Als er inzicht is, dan is er vooruitgang. Vooroordelen zijn niet per definitie slecht. De uitdaging is niet om zonder vooroordelen te zijn. We hebben allemaal vooroordelen. Ook wij, die het boek geschreven hebben. Iedereen die regelmatig met mensen in armoede in contact komt, of er meer over wil weten, zou zich moeten kunnen vormen en inzichten verwerven in de wereld van armoede die, meestal, een totaal onbekende wereld is. We hopen dat dit boek, en de website aandeonderkant.be, daartoe kunnen bijdragen.

Vinnie De Craim

www.aandeonderkant.be

© Stephan Vanfleteren

“ Triestig en hoopgevend tegelijkertijd. Triestig wanneer je de angst, onzekerheid en schaamte voelt. En tegelijkertijd is er die enorme strijdlustigheid en solidariteit. Verhalen die ontroeren en hopelijk diep in onze ziel doen kijken. ”

Reinilde Decler,
actrice en regisseuse

#AANDEONDERKANT

MEER INFO: WWW.EPO.BE

▲ ©EPO

NIEMAND KAN VOOR EEN ANDER DENKEN

Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting, 2019

Universiteit Antwerpen – Universitaire Stichting voor Armoedebestrijding (USAB)

Het 28ste Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting zoomt in op **duurzame armoedebestrijding**. Werkt de huidige bestrijding van armoede door op lange termijn? Hoe kunnen armoedebestrijding en ecologische duurzaamheid samengaan? Wetenschappers leveren een bijdrage vanuit hun onderzoeksveld. Het Jaarboek heeft een academische invalshoek en geeft opnieuw een uitgebreid overzicht van relevante cijfers inzake armoede en sociale uitsluiting. Maar ook de stem van mensen in armoede komt aan bod. Op de voorstelling van het Jaarboek was Guy Malfait van ATD Vierde Wereld gastspreker. Hieronder enkele citaten uit zijn toespraak, waar hij het heeft over participatie.

▲ *Speech van Guy tijdens voorstelling Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting*

Laat ik beginnen met wat ik niet bedoel met participatie als we het hebben over duurzame ontwikkeling

- Met participatie bedoel ik niet dat een buitenstaander eventjes komt luisteren naar wat mensen in armoede te vertellen hebben. François deelde zijn bezorgdheid na een voorvalletje op het Steunpunt tot bestrijding van armoede. Als ervaringsdeskundige neemt hij er deel aan de overlegbijeenkomsten. Hij vertelde dat op een bepaald moment een beleidsmedewerker van een kabinet even kwam binnenwippen tijdens zo'n overleg. Die beleidsmedewerker miste nog de sociale component voor een dossier over CO₂-taks. Hij kwam laat, bleef maar een uurtje en was daarna verdwenen.
- Van participatie kan pas sprake zijn als mensen in armoede hun mening en visie kunnen geven zonder gevaar voor hun inkomen of hun toekomst. Het is fijn om mee rond de tafel te mogen zitten, maar als je van enkele mensen afhankelijk bent of als je niet in een gelijke machtsverhouding bent, dan wordt het lastig. Hoe kan je eerlijk en vrij je mening geven als dit later tegen jou kan gebruikt worden?
- Participatie is ook iets anders dan een figurantenrol spelen in een vooraf bepaald format of schema. Zo kregen we onlangs een mailtje van een lokale afdeling van een milieurorganisatie. Ze vertelden dat ze zich bewust zijn van het belang om de sociale dimensie niet uit het oog te verliezen met hun klimaatvoorstellen. Daarom vroegen ze of wij een arme persoon kenden die kon meedoen in een promotieclipje voor hun sociale media. Inhoudelijk werd er verder niets van ons gevraagd.

Wat is er dan wel nodig om te kunnen spreken van volwaardige participatie?

- Als we spreken over participatie van mensen in armoede dan bedoelen we in de eerste plaats een langdurig en structureel samenwerken. Participatie is een proces, participatie is een werkwoord.
- Het Interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede bewijst al 20 jaar dat participatie met mensen in armoede de moeite is en zelfs noodzakelijk is, maar ook dat het veeleisend is en dat het proces van participatie ook voortdurend moet bewaakt worden.
- Laat ik dat even heel concreet maken. De overlegbijeenkomsten van het Steunpunt zijn om de 6 weken. Als wij vanuit ATD Vierde Wereld willen dat de ervaringsdeskundigen volwaardig kunnen deelnemen dan moeten wij tussen elke 6 weken twee keer één volle dag samenkomen om het volgend overleg op het Steunpunt voor te bereiden. Dat is een hele investering.
- Het is met veel aarzeling dat ik het woord investering in de mond neem. Het is bijvoorbeeld veelzeggend dat iedereen die deelneemt aan de overlegbijeenkomsten dit beroepshalve doet. Hij of zij wordt ervoor betaald. Dat geldt niet voor mensen in armoede die dat allemaal op vrijwillige basis doen. Alleen al maar dat beseffen toont aan hoe groot en hoe diep de motivatie en het verlangen van mensen in armoede is om volwaardig deel te mogen nemen aan de samenleving en ook om constructief bij te dragen aan een samenleving waar iedereen beter van wordt.
- Hoe goed de bedoelingen ook zijn, niemand kan voor een ander denken. Betrek dus bij alles wat jullie willen ondernemen ook mensen in armoede. Niet pas als de plannen eigenlijk al klaar zijn, maar nog voor de eerste plannen op tafel liggen.

Guy Malfait

▲ De ATD – delegatie van het Steunpunt Armoedebestrijding

OP WEG NAAR EEN DUURZAAM BELEID

Zeven ambassadeurs werken aan een breed draagvlak voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDGs). Het Steunpunt tot bestrijding van armoede is één van die SDG Voices 2020.

Duurzaamheid bekijken door een armoedebрил. Of met een duurzaamheidsbril de armoede bestrijden? Het tiende tweeverjarige Verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede is een bijzonder veelzijdig en boeiend document met 'Armoede en Duurzaamheid' als rode draad. Het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) merkte het op en stelde het Steunpunt aan als ambassadeur.

De 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen werden in 2015 door de Verenigde Naties aangenomen in het kader van de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling.

Als SDG Voice kan het Steunpunt tot bestrijding van armoede de boodschap van mensen in armoede en hun verenigingen op nationaal en internationaal niveau luider laten klinken: de strijd tegen armoede en het beleid voor duurzaamheid gaan hand in hand.

Duurzaamheid is belangrijk voor ons

"Kent u mensen die nog nooit het vliegtuig hebben genomen?" Mensen in armoede hebben een kleinere ecologische voetafdruk. Ook al is het voor een groot deel noodgedwongen, ze scoren beter als het op duurzaamheid aankomt. Maar vragenlijsten die peilen naar de isolatiegraad van de woning, naar zonnepanelen, elektrische wagens en biologische producten geven een ander beeld. Geven mensen in armoede wel om klimaat en duurzaamheid? Ja: "We moeten dit duidelijk maken, want men beschouwt ons slechts als mensen die niets bijbrengen en die de samenleving veel geld kosten". Met dit verslag eisen mensen in armoede en hun verenigingen hun plaats op in het debat over de toekomst. Als niet iedereen gehoord wordt dan is er een groot gevaar voor schijnoplossingen.

Geen sociale economie op basis van verspilling

Steeds meer wordt de strijd tegen armoede gekoppeld aan de strijd tegen verspilling. Maar: "Het kan niet dat men mensen in armoede nodig heeft als oplossing voor het probleem van de verspilling".

'Hoewel voedselhulp vandaag noodzakelijk, zo niet onmisbaar is voor meer dan 300.000 mensen in België via verenigingen en OCMW's, hebben verenigingen waar armen het woord nemen herinnerd aan het leed dat hiermee gepaard gaat en aan

het feit dat dit systeem in werkelijkheid niet duurzaam is.'

"Mensen in armoede worden beschouwd als 'compost', waar we onze voedseloverschotten aan kwijt kunnen. Sociale economie kan niet functioneren op basis van verspilling".

Ook al is de recuperatie van onverkocht voedsel op korte termijn nuttig, het kan dus geen deel uitmaken van een structurele maatregel om armoede te bestrijden. "Dit zijn twee verschillende problemen waarvoor andere oplossingen vereist zijn".

"We mogen absoluut de logica van liefdadigheid en bijstand niet versterken. Integendeel, het is de sociale bescherming die versterkt moet worden".

Werk

Een duurzame samenleving vereist ook dat er gezocht wordt naar een andere organisatie van werk, vanuit de behoeften van de gemeenschap.

'Er bestaat een tendens in de arbeidswereld om van werknemers te verwachten dat ze zich flexibeler opstellen en dat ze hun weg vinden in een steeds verder gedigitaliseerde en gerobotiseerde omgeving. Deze evoluties doen de deelnemers aan het overleg vrezen dat een deel van de mensen in armoede – wiens kansen op de huidige arbeidsmarkt al miniem zijn – het nog moeilijker zullen krijgen om een kwaliteitsvolle te job te vinden.'

Veel stof tot discussie maar hierover is eensgezindheid: iedereen is inzetbaar, mits er over een andere manier over werk wordt gedacht.

Voorstellen

Wat gebeurt er nu met dit Verslag? Er zijn heel wat voorstellen in opgenomen, die raken aan alle levensdomeinen. Ze inspireren ons en ze moeten vooral het politiek debat voeden. De verschillende regeringen en parlementen hebben hiermee een basis voor hun grote opdracht: de mensenrechten en de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen realiseren.

M.T. Poppe

www.armoedebestrijding.be: hier vindt u info over het Steunpunt tot bestrijding van armoede en kan u ook het tweeverjarige verslag downloaden.

▲ Deelnemers Volksuniversiteit

MIGRATIE LAAT NIEMAND ONBEROERD

Kunnen we erover spreken? Na enige aarzeling organiseerde ATD Vierde Wereld in het najaar van 2019 twee bijeenkomsten van de Volksuniversiteit over samenleven met mensen met een migratieachtergrond.

Eerst naar Glasgow. 'Op safari naar Armoeland' is het dwingende verhaal van performer, rapper en columnist Darren McGarvey. Een school vraagt hem om te werken met twee problematische tieners, die niet willen meedoen in de les en voortdurend op hun telefoon bezig zijn. Mc Garvey groeide zelf op in een achterstandswijk, een jeugd vol problemen. Hij weet niet veel van de jongens en om het op gang te trekken vraagt hij hen wat ze vinden van Glasgow. 'Een shit-hole'. 'Het barst hier van de junkies'. 'De immigranten'. Als hij hen vraagt wat ze vervelend vinden aan immigranten komen deze 'passief-agressieve jongens die anders niks zeggen en niet reageren, opeens tot leven.'

'Ze komen hier en pikken onze banen en huizen in, terwijl we al genoeg daklozen hebben.'

'Het zijn verkrachters.'

'Het zou verboden moeten worden dat ze in hun eigen taal spreken.'

'Als ze vluchten voor een oorlog, waarom blijven ze dan niet in hun eigen land om te vechten?'

'Als ze zo'n hekel hebben aan ons land, waarom komen ze dan hier?'

En McGarvey besluit: 'Kinderen krijgen dit soort racisme vaak van huis uit mee en geven het later door aan de volgende generatie. Daarom bestaat er zo veel aarzeling om mensen met 'legitieme' zorgen over immigratie hun zegje te laten doen.'

Gehoord in de Volksuniversiteit: de zorgen

"Als je met je rug tegen de muur wordt gezet, dan heb je geen andere keuze dan vechten en voor je eigen rechten opkomen."

"Als je kinderen of kleinkinderen niet meer buiten durven spelen omdat ze door mensen van een andere origine in je buurt geterroriseerd worden, dan is het moeilijk om positief te zijn over dit samenleven."

"Soms hebben vluchtelingen niets meer en zorgen mensen voor een woning voor hen. Daar hebben we het soms moeilijk mee. We hebben het gevoel dat zij eerder geholpen worden dan Vlaamse of Belgische gezinnen. We stellen ons ook de vraag of wij in staat zouden zijn om te vluchten want we kunnen het niet betalen. Een andere vraag die we ons stellen: kan iedereen vluchten? Heeft iedereen daar de financiële middelen voor?"

"Ik denk altijd dat ik mij moet verantwoorden. Ik val overal buiten, ik ben geplaatst geweest, ik heb geen werk, mijn kinderen zijn op verschillende plaatsen geplaatst geweest, ik heb niets tegen vreemdelingen, ik vind het alleen spijtig dat ik geen werk heb, ik doe wel vrijwilligerswerk."

Racisme?

Ja, er bestaat racisme en dat moet bestreden worden. Maar: 'Het woord racisme wordt te vlug gebruikt; het gaat niet om racisme maar om frustratie over onze leefsituatie.' Ook McGarvey vindt het 'contraproductief om te denken dat iedereen die problemen heeft met immigratie verkeerd geïnformeerd, racistisch of dom is'. 'Het is ook belangrijk om geen waardeoordelen te vormen alleen op basis van iemands taalgebruik; als mensen iets zeggen wat racistisch lijkt, moet je verscheidene dingen overwegen voordat je ze echt racisten kunt noemen.'

Gehoord in de Volksuniversiteit: de positieve ervaringen

Tegenover mensen van een andere origine hebben we vaak vooroordelen. Daarom is het belangrijk dat we elkaar ontmoeten en met elkaar spreken. Mensen uit andere landen, mensen van een andere cultuur ontmoeten is een verrijking. Ook die ervaring was hoorbaar tijdens de volksuniversiteit.

"Ook mensen van een andere origine moeten elke dag vechten om te krijgen waar ze recht op hebben. Kansengroepen moeten elkaar steunen."

"Ik stuur mijn kind bewust naar een multiculturele school: later zal ze in een multiculturele samenleving leven en daar kan ze dat leren."

"Mensen van een andere cultuur ontmoeten is een verrijking want je leert van elkaar. Ik vier zowel het kerstfeest als het offerfeest."

"Ik werkte tien jaar als arbeider bij de spoorwegen met mensen van een andere origine. Ze zijn heel sympathiek en werken hard. Ze doen vaak de zware jobs die wij niet willen doen."

Op de bijeenkomst in november waren vijf Marokkaanse jongeren uit Vilvoorde aanwezig. We hoorden van hen dat ze scheef bekeken worden. Als er op de bus iets gebeurt, kijkt iedereen hen aan alsof zij de schuldige zijn. In de namiddag maakten we samen een Marokkaans dessert klaar

▲ Veel mensen namen het woord

▲ Discussie in kleine groepen

en leerden ze ons enkele dansen. Een andere groep ging in gesprek met een Senegalees en stelde vast dat het leven voor hem hier niet eenvoudig is. En vooroordelen tegen vluchtelingen, dat is herkenbaar. "Ze worden ook vaak profiteurs genoemd".

Internationaal

We hadden buitenlands bezoek tijdens de tweede bijeenkomst. Bruno en Martine, internationaal verantwoordelijken van onze beweging, benadrukten dat ATD Vierde Wereld staat voor een wereldwijde solidariteit. In eigen land, maar ook in andere landen willen we niemand achter laten. Met de mensen die er niet bij horen, ongeacht hun herkomst, willen we solidair zijn.

We mogen ons niet laten opzetten tegen elkaar. Daarvoor waarschuwde Joseph Wresinski, stichter van ATD Vierde Wereld, al in 1980.

"We mogen niet in die val trappen"

We worden bang van elkaar, van die onbekende buur op onze verdieping, die in dezelfde omstandigheden leeft, die ook bedreigd is met uithuiszetting, die een even slechte reputatie heeft bij de gemeente, in de wijk, bij de sociale diensten en de verenigingen. Deze angst brengt ons zover dat we elkaar beschuldigen, beledigen, bedreigen en dat er soms klappen vallen. Zo zijn er veel hinderpalen die de broederlijkheid in de weg staan.

We hebben niet het recht ons te laten manipuleren door mensen die ons willen gebruiken voor propaganda of door mensen die ons tegen elkaar opzetten en zo hun politieke overtuigingen kracht bijzetten of hun eigen belangen verdedigen.

Joseph Wresinski
Parijs, 15 november 1980 – Toespraak op Europese bijeenkomst

Marte Lorent – M.T. Poppe

Darren McGarvey, *Op safari naar Armoeland*, EPO, 2019

Marokkaanse dansworkshop op de Volksuniversiteit van 23 november

KALENDER

VOLKSUNIVERSITEIT VAN DE VIERDE WERELD

Zaterdag 4 april

Plaats van dialoog en vorming met mensen in armoede

ALGEMENE VERGADERING

Zaterdag 28 maart

Jaarlijkse algemene vergadering van ATD Vierde Wereld Vlaanderen

INFORMATIE-ONTMOETING: DE INTERNATIONALE BEWEGING ATD VIERDE WERELD IN BELGIË, WAT IS DAT, WIE ZIJN DAT?

De beste manier om dat echt te weten te komen is ons ontmoeten.

Maak een afspraak.

GEÏNTERESSEERD IN EEN VAN DEZE ACTIVITEITEN?

Informer en aanmelden via het secretariaat:
contact@atd-vierdewereld.be.

Actuele informatie: zie **www.atd-vierdewereld.be**

Wil je dit Vierde Wereldblad thuis of via e-mail ontvangen? Of ken je iemand die het graag zou lezen? Stuur een mail naar contact@atd-vierdewereld.be